

عنوان

رابطه طراحی محیط آموزشی بر میزان یادگیری دانش آموزان

در مدرسه سخن کرمانشاه

پژوهشگر:

چکیده:

این پژوهش به بررسی رابطه بین محیط آموزشی و موفقیت تحصیلی دانش آموزان در مدرسه سخن کرمانشاه می پردازد. با استفاده از روش تحقیق پیمایشی و ابزار پرسشنامه، داده ها از نمونه ای از دانش آموزان این مدرسه جمع آوری و با استفاده از تحلیل های آماری مناسب، روابط بین متغیرها بررسی شده است.

محیط آموزشی به عنوان فضایی که فرایند یادگیری در آن رخ می دهد، نقشی اساسی در موفقیت تحصیلی دانش آموزان ایفا می کند.

یافته ها نشان می دهد که بین مولفه های مختلف محیط آموزشی (مانند نور محیط، فضای سبز، امکانات آموزشی، و ...) و موفقیت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود دارد. این پژوهش به ارائه پیشنهاداتی برای بهبود محیط آموزشی و ارتقای موفقیت تحصیلی دانش آموزان در مدرسه سخن کرمانشاه می پردازد.

کلیدواژه : محیط آموزشی، موفقیت تحصیلی، مدرسه سخن کرمانشاه، کیفیت تدریس،

امکانات آموزشی ، فضای فیزیکی

مقدمه :

محیط آموزشی به هر فضایی اطلاق میشود که در آن فرآیند یادگیری و آموزش اتفاق می افتد. این محیط شامل عناصر فیزیکی (مثل کلاس درس، تجهیزات آموزشی و منابع) عناصر اجتماعی مثل تعاملات میان دانش آموزان معلمان و سایر افراد) و عناصر روانی (مثل حس امنیت، انگیزه و اعتماد بنفس دانش آموزان) میشود.

فضای آموزشی میتواند با بهره گیری از سازماندهی پویا در فضای کالبدی خود بر روی امر آموزش تأثیر گذاشته و به این طریق کیفیت آموزش را ارتقا دهد و با تکیه بر تأثیر محیط کالبدی بر روی کیفیت فرایند آموزش به منظور پاسخگویی به تحولات گسترده روش های آموزشی، ضرورت بهره مندی از فضاهای آموزشی، ویژگی پویایی را مورد توجه قرار میدهد (صفارزاده و همکاران 1393)،

محیط یادگیری مناسب، مطلوب و سالم ضمن ایجاد انگیزه و لذت یادگیری و فهم شرایط آموزشی و پویایی آن، پیش بینی کننده شاخصهای اثر بخشی نظام آموزشی است (رحیمیان و همکاران، 1396).

. محیط آموزشی به نحوی طراحی شده که بتواند بهترین شرایط را برای یادگیری و رشد فکری اجتماعی و عاطفی افراد فراهم کند از این رو شناخت عواملی که میتواند مطلوبیت این فضاها را افزایش دهد از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

محیط آموزشی نقش بسزایی در یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارد. عواملی مانند اندازه مدرسه، نورپردازی، تهویه مناسب و طراحی فضاهای آموزشی می توانند تأثیر مستقیمی بر رفتار و عملکرد تحصیلی دانش آموزان داشته باشند. تحقیقات نشان می دهد که بهبود شرایط فیزیکی و روانی محیط آموزشی می تواند به افزایش تمرکز، انگیزه و موفقیت تحصیلی دانش آموزان منجر شود (سوسرائی، وحید و کوهستانی، محمد. ۱۳۹۹).

محیط آموزشی تأثیر بسزایی در یادگیری دانش آموزان دارد. عواملی مانند نورپردازی، تهویه مناسب، طراحی فضاهای آموزشی و استفاده از رنگ های متناسب می توانند بر تمرکز، انگیزه و عملکرد تحصیلی دانش آموزان تأثیرگذار باشند. بهبود شرایط فیزیکی و روانی محیط آموزشی می تواند به افزایش کیفیت یادگیری منجر شود (روستایی پاتپه، اعظم 1399).

محیط آموزشی به عنوان یک بستر مهم در فرآیند یادگیری، نقش کلیدی در شکل دهی به انگیزه و تمرکز دانش آموزان ایفا می کند. طراحی صحیح کلاس ها، استفاده از نور طبیعی، تهویه مناسب، و رعایت اصول ارگونومی در مبلمان آموزشی، همه از عواملی هستند که می توانند کیفیت یادگیری را به میزان قابل توجهی افزایش دهند. همچنین، فراهم آوردن محیطی امن و دلپذیر باعث تقویت اعتماد به نفس و کاهش اضطراب یادگیرندگان می شود. خرازی، خدیجه. (روان شناسی محیط های یادگیری 1398)

{ جان دیوی } می گوید که دانش آموزان در یک محیط آموزشی که به آنها اجازه تجربه و رابطه متقابل با برنامه درسی را میدهد ، می بالند و همه دانش آموزان باید امکان دخالت و همکاری در یادگیری خود را داشته باشند. دیوی پیوسته نشان می دهد که آموزش و یادگیری فرایندهای اجتماعی هستند و در نتیجه مدرسه خود یک مؤسسه اجتماعی است که در آن اصلاح اجتماعی می تواند و باید شکل گیرد.

نظریه (معماری یادگیری) هم که توسط { ران اسکینر } مطرح شد، بر این اصل استوار است که طراحی فضاهای آموزشی باید بر اساس نیازهای یادگیری دانش آموزان صورت گیرد و محیط باید بتواند یادگیری را بهبود بخشد.

انسان از آغاز زندگی همواره در حال یادگیری و کسب مهارت ها و دانش های متنوعی از محیط پیرامون خود به اشکال مختلف است. لذا همواره مهیا بودن یک محیط مناسب و استاندارد برای فرآیند آموزش و یادگیری حائز اهمیت است. محیط آموزشی میتواند بر میزان روند یادگیری دانش آموزان موثر باشد و کادر آموزشی یک محیط آموزشی باید از عوامل محیطی موثرگاهی کامل داشته تا بتوانند محیط آموزشی مناسبی جهت یادگیری بهینه دانش آموزان فراهم نماید. (امانی، کیمیا 2023)

شناخت عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان در مدرسه سخن کرمانشاه، برای برنامه ریزی های آموزشی مؤثر و بهبود کیفیت آموزش ضروری است. این پژوهش با هدف شناسایی این عوامل و ارائه راهکارهای عملی برای ارتقای موفقیت تحصیلی دانش آموزان انجام می شود.

هدف : بررسی رابطه بین محیط آموزشی و موفقیت تحصیلی دانش آموزان در مدرسه سخن کرمانشاه. این پژوهش به دنبال بررسی و تحلیل اثرات طراحی محیط های آموزشی بر یادگیری دانش آموزان است. عناصر مختلف محیط، از جمله نورپردازی، تهویه، رنگ آمیزی دیوارها و نحوه چیدمان فضا، همگی میتوانند نقشی کلیدی در تجربه یادگیری داشته باشند. این تحقیق سعی دارد تا با تحلیل این مؤلفه ها، بهترین شیوه ها برای بهینه سازی محیط های آموزشی را شناسایی کند.

و همچنین شناسایی بهترین محیط آموزشی که بیشترین تأثیر را بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان دارند. ارائه پیشنهاداتی برای بهبود محیط آموزشی و ارتقای موفقیت تحصیلی دانش آموزان در این مدرسه.

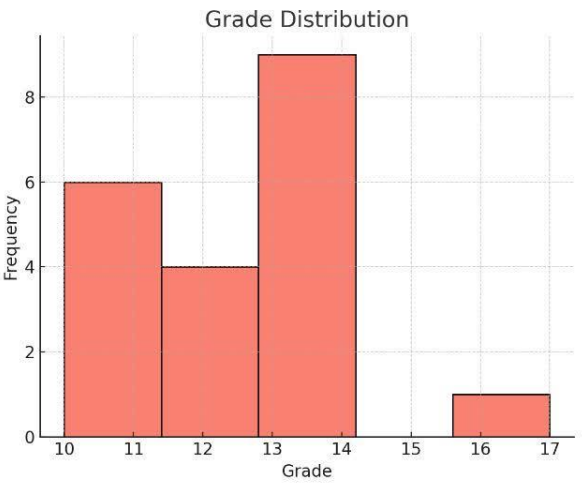
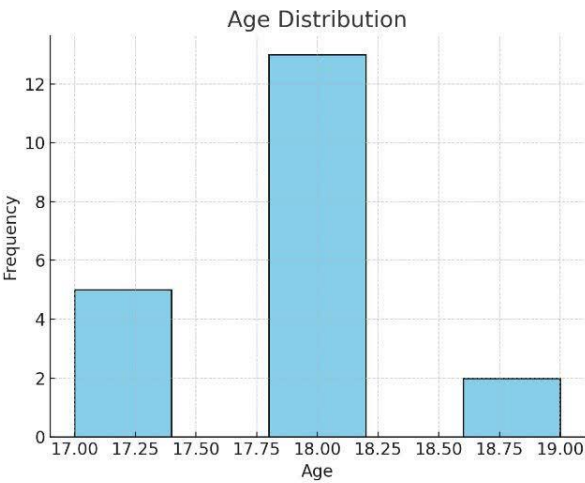
اهمیت این تحقیق با توجه به نیاز به افزایش بهره وری و کیفیت آموزشی میباشد و نتایج این تحقیق میتواند راهگشای طراحان، معلمان و مدیران آموزشی در ایجاد فضایی باشد که به دانش آموزان کمک میکند تا با تمرکز و انگیزه بیشتری به یادگیری بپردازند.

در بسیاری از پژوهش های پیشین، تأثیرات محیط آموزشی بر یادگیری به صورت محدود و متمرکز بر یکی از عوامل، مانند نور یا دما، مورد بررسی قرار گرفته است. با این حال، تحقیقات جامع و یکپارچهای که

شماره	سن	نمره تحصیلی	جنسیت
7	18	13	پسر
8	17	13	پسر
9	18	13	پسر
10	18	13.5	پسر
11	18	11	پسر
12	18	11	پسر
13	18	17	پسر
14	18	13.5	پسر
15	17	12	پسر
16	19	13	پسر
17	18	14	پسر
18	18	11	پسر
19	18	12	پسر
20	18	11	پسر

2. میانگین نمره تحصیلی:

میانگین نمره دانش آموزان برابر با 12.5 است.

این تصویر شامل دو نمودار هیستوگرام است که توزیع داده‌ها را نشان می‌دهند:

نمودار سمت چپ (توزیع سن):

1. بیشترین فراوانی:

سن 18 سال بیشترین تعداد دانش‌آموزان (تقریباً 13 نفر) را به خود اختصاص داده است.

2. کمترین فراوانی:

سن 19 سال تنها تعداد کمی از دانش‌آموزان (2 نفر) را شامل می‌شود

3. تراکم داده‌ها:

توزیع نشان می‌دهد که بیشتر دانش‌آموزان در محدوده سنی 17 تا 18 سال قرار دارند.

نمودار سمت راست (توزیع نمره):

1. بیشترین فراوانی:

نمرات در محدوده 12 تا 14 بیشترین تعداد دانش‌آموزان (حدود 10 نفر) را شامل می‌شوند.

2. کمترین فراوانی:

نمره 17 فقط توسط یک دانش‌آموز کسب شده است.

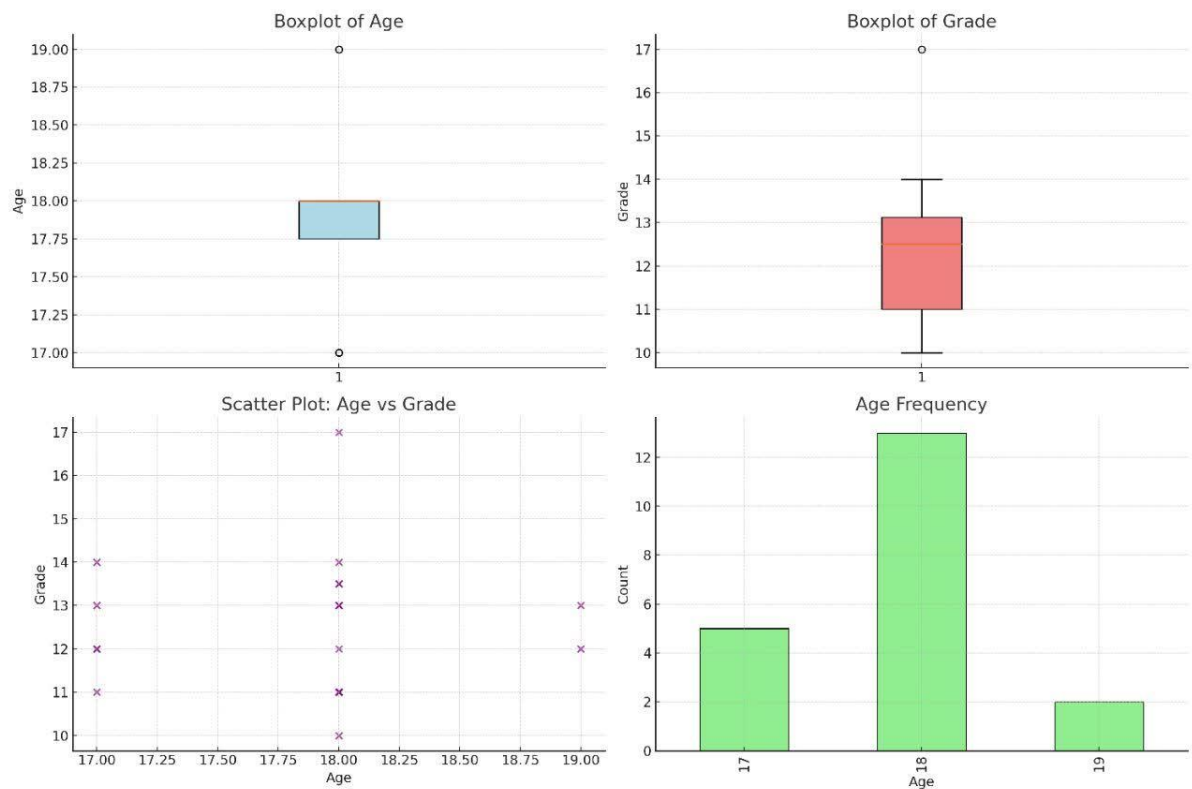
3. الگوی توزیع:

نمرات بیشتر در بخش میانی قرار دارند، نشان‌دهنده تمایل به تمرکز نمرات حول میانگین 12.5 است.

نتیجه‌گیری کلی:

نمودار سمت چپ نشان می‌دهد که گروه سنی 18 سال بر گروه دیگر غالب است.

نمودار سمت راست نشان می‌دهد که نمرات بیشتر در بازه متوسط قرار دارند و کمتر در نمرات بالا یا پایین پراکنده‌اند.

بقیه نمودار ها :

پراکندگی داده‌ها: در هر دو مورد (سن و نمره) مقادیر دورافتاده وجود دارد که نیاز به توجه دارند.

رابطه سن و نمره: نمودار پراکندگی نشان می‌دهد که هیچ رابطه مشخص یا معناداری بین سن و نمره وجود ندارد.

الگوی کلی: داده‌ها در بازه‌های مشخصی متمرکز هستند و مقادیر استثنایی می‌توانند نشان‌دهنده شرایط خاص یا استثنایی باشند.

این نمودارها توزیع و پراکندگی داده‌ها را به نمایش می‌دهند .

تحلیل همبستگی پیرسون در spss :

Correlations

		میانگین	معدل
میانگین	Pearson Correlation	1	.484*
	Sig. (2-tailed)		.031
	N	20	20
معدل	Pearson Correlation	.484*	1
	Sig. (2-tailed)	.031	
	N	20	20

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

نتایج تحلیل همبستگی پیرسون که بین دو متغیر بررسی شده است. نکات اصلی :

1. مقدار همبستگی بین دو متغیر برابر با 0.484 است. این مقدار نشان می‌دهد که بین دو متغیر یک همبستگی مثبت و متوسط وجود دارد.

2. (Sig. (2-tailed) مقدار معناداری برابر با 0.031 است. از آنجاکه این مقدار کمتر از 0.05 است، همبستگی بین دو متغیر از نظر آماری معنادار است.

در نهایت بین دو متغیر مورد بررسی، یک همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. این بدان معناست که با افزایش یکی از متغیرها، متغیر دیگر نیز تمایل به افزایش دارد یعنی بین محیط آموزشی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت وجود دارد.

یافته‌ها نشان می‌دهد که بین کیفیت محیط آموزشی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، (ابعاد فضای فیزیکی، نور و امکانات و عوامل روانی اجتماعی) تأثیر خوبی را بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دارند.

نتیجه گیری :

یافته‌های این پژوهش با نتایج مطالعات پیشین (صفارزاده و همکاران 1393)، همخوانی دارد و نشان می‌دهد که فضای آموزشی می‌تواند با بهره‌گیری از سازماندهی پویا در فضای کالبدی خود بر روی امر آموزش تأثیر گذاشته و به این طریق کیفیت آموزش را ارتقا دهد و با تکیه بر تأثیر محیط کالبدی بر روی کیفیت فرایند آموزش به منظور پاسخگویی به تحولات گسترده روش‌های آموزشی، ضرورت بهره‌مندی از فضاهای آموزشی، ویژگی پویایی را مورد توجه قرار میدهد

بر این اساس، پیشنهاد می‌شود که مسئولان مدرسه به بهبود محیط آموزشی از ابعاد مختلف (فیزیکی، روانی-اجتماعی و آموزشی) توجه بیشتری داشته باشند تا در نهایت موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان افزایش یابد

از نظر عملی، این یافته‌ها اهمیت سرمایه‌گذاری در بهبود تجهیزات و فضای فیزیکی مدارس را نشان می‌دهد. پیشنهادات عملی این پژوهش شامل تجهیز مدارس به فناوری‌های نوین، ایجاد فضاهای آموزشی منعطف و پویا می‌باشد.

همچنین، محدودیت‌های این پژوهش شامل محدود بودن جامعه آماری به یک مدرسه و یک کلاس عدم کنترل برخی متغیرهای مداخله‌گر مانند وضعیت اقتصادی-اجتماعی خانواده‌ها استفاده از ابزارهای خود گزارشی است که در پژوهش‌های آتی باید مورد توجه قرار گیرد. این پژوهش تنها در یک مدرسه و یک کلاس آن مدرسه انجام شده و تعمیم‌پذیری یافته‌های آن به سایر کلاس‌های همان مدرسه و سایر مدارس نیاز به بررسی بیشتر دارد.

منابع

صفارزاده الهام، کربالی حسینی غیاثوند ابوالفضل (1393) بررسی ویژگی فضاهای آموزشی پویا و تأثیر آن بر کیفیت آموزش» همایش ملی مهندسی عمران، معماری و مدیریت پایدار شهری

رحیمیان، ح، عباسپور، ع، مهرگان، م، هدایتی، ف (1396) اعتبار سنجی کیفی مدل مفهوم ی مدرسه سالم با تأکید بر سلامت سازمانی. فصلنامه جدید علمی-پژوهشی مدیریت آموزشی. دوره شماره 30. ۲-۳۰

امانی، کیمیا، باقری، پردیس، مصیبی، بیتا، نظری همایش پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی در ایران 12 (12)، 3040-3046، 2023

سوسرائی، وحید و کوهستانی، محمد. (۱۳۹۹). بررسی اهمیت و تأثیر محیط آموزشی بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان. مجله مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی، دوره ۴، شماره ۲۰.

روستایی‌پاتپه، اعظم. تأثیر محیط آموزشی بر میزان یادگیری. انتشارات جالیز، ۱۳۹۹.

خرازی، خدیجه. روان‌شناسی محیط‌های یادگیری. تهران: انتشارات رشد، ۱۳۹۸.